Ч. 228. Львів, субота дня 14. (1.) жовтня 1911. Річник XV.

ПЕРЕДПЛАТА на **„РУСЛАНА“** виносить: **в Австриї:**

на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублїа; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакциї ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адміністрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Хмельовского ч. 15, II. поверх.** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередну застерогу.

Рекламациї лише неопечатані вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Промова Ректора.

Сегорічний ректор львівского університета, др. Людвік Фінкель, виголосив замітну інавґурацийну промову, в якій доторкнув ся також справи українського університета. Замітна ся промова, бо доси ні один ректор львівскої Almae matris справи, яка нас живо обходить, не поставив так ясно, як сего року.

Ми привикли доси чути в промовах ректорів або повне іґноване рускої молодежи, або оклики про польскість львівского університета, або заяви обуреня з причини демонстраций українських студентів, але самої справи українського університета нїхто не доторкав ся, бо се справа дражлива, бо в польску суспільність вмовляла єї преса, що руский нарід не доріс до своєї власної сьвятинї наук і т. п.

А однак розумнїйші люди з посеред польскої суспільности побачили, що сеї важної для Руси справи не можна легковажити, що руский нарід мимо перепон в Австриї, а тяжкого гнету на російскій Українї двигає ся на ріжних областях, що поле науки і культури не стоїть у нас облогом та що справдї високо треба цїнити працю людий відданих науцї, що орють се поле з повним посьвяченєм, серед невиданих у инших народів обставин. І видно, що справа українського університета стала актуальною, коли ректор львівскої сьвятинї наук вважав умісним зазначити своє становище, щоби в сей спосіб поінформувати польску суспільність про гадки тих людий, які стоять на чолї умового руху Поляків у східній Галичинї.

Др. Людвік Фінкель говорив між иншим таке:

„Ще друга справа надавала специяльне пятно останному академічному рокови. Безнастанно ставала перед нами обговорювана в письмах і на зборах вість, що скоро здійснять ся бажаня руского народа і що він небавом одержить свій власний університет. Як би річ не мала ся і якіб не відбували ся в сій справі переговори, з сего місця треба ще раз ствердити не лише для винїшних, але й для грядучих поколїнь, що повстаню руского університета в нашім краю ми нїколи і нікуди не ставили перепон, не підносили протестів ми власти і професори сего польского університета. Коли не „пересуджовано“ сеї справи в заяві учительского збору з 2. марця 1907 р., коли підношено сумнїви в справі достаточного вже числа уквалїфікованих сил, — то походили они виключно з журби о будучу наукову інституцию, яка хиба для нас рівнодушною бути не може.“

„Ми боронили і боронити будемо враз з цїлою нашою суспільностию сеї нашої „Almae matris“ і єї польского характеру, але можу впевнити, що почуваємо ся навіть до обовязку виобразованя Русинам відповідних університетских сил.“

„Сей обовязок вложили на нас спільно пережиті віки. Памятаємо про се, що першою рускою, дійсно українською Академією, першою і одинокою, яка взагалї була перед віками, була т. зв. Могиляньска Академія в Київі. Памятаємо, що ся Академія виросла з колеґії, на яку дав привилей польский король Володислав IV. на соймі 1635 року, тричи пізнїйше потверджуваний, що договір в Гадячи Польщі з Козаками 1658 р. приніс сїй колеґії титул, прероґативи і вольности Академії. Такою є польска історична традиция у сій справі.“

„Розуміємо також красше, чим инші народи, нинї, коли на великій области давної Речи посполитої маємо лише два польскі університети, значінє і потребу власних шкіл, а хоть на сїм університетї, одинокім на сьвітї, гомонить свобідно з університетских катедр руска мова, розуміємо стремлїня Русинів до осягненя народного, найвисшого, наукового закладу.“

Ректор університета др. Людвік Фінкель належить до дуже поважних і спокійних людий. Мабуть, сим прикметам треба завдячити, що вибрано єго ректором з поминенєм старших професорів фільософічного факультета, на яких припадала в сїм роцї черга вибору ректора. Очивидно, що і польским професорам надоїла вже вічна боротьба на львівскім університетї, коли на чолї єго поставлено чоловіка, який своїм спокоєм і тактом зєднав собі загальне поважанє. До рускої молодежи відносив ся він все як щирий приятель, як муж науки, що не знає робити ріжницї між студентами задля їх народности, а оцїнює їх після поступів в працї. І через те ми не раді критикувати єго промови, яка не все точно віддає дійсні події, не хочемо відновляти „veteres dolores“. І ми її витаємо лише як заповідь красших відносин на львівскім університетї, як запоруку щирійших відносин, доки наша молодїж і наші професори тут працюють і перебувають. Против польского характеру львівского університета не будемо мати нїчого, коли здобудемо власну сьвятиню наук. В інтересї Поляків лежить, щоби сю справу як найскорше довести до бажаного кінця, бо звісна річ, що так довго львівский університет не буде польским, як довго буде на нїм поверх тисячки нашої молодежи.

Про те повинна тямити польска суспільність і ті круги, що раді би нинїшному університетови у Львові обезпечити польский характер.

„Ниві“ у заяву!

(*Відповідь на „рецензию“ брошури „В імя правди“*).

„Нива“ знов розбалакала ся і знов нещасливо, та для справи Христової шкідливо. Балаканка єї, як ізза недостачі предметовости, так і ізза своєї форми, повної доктринерско-менторских фраз та пустословія, котрого майже кожде реченє сьвідчить про зарозумілість і подразнену амбицию єї автора, цїлком на се не заслугує, щоби вдавати ся з нею у яку небудь полєміку. Знамениту відправу дав їй вже о. Плавюк, але що подібне становище „Ниви“ єсть водою на млин ворогів кат. сьвітогляду, котрі з радостию затирають руки, і хоч у засадї не узнають нїякого авторитету і з неомильности Церкви кат. собі глузують, то однак „Ниві“ у тім зглядї признають повну неомильність і на неї покликують ся, як на який найвисший авторитет і закриваючи ся нею ширять свій лїбералїзм і ворожнечу для Церкви, з тої причини уважаю відповідним в інтересї правди забрати у тій справі голос для поясненя сеї справи і зазначеня свого становища.

Найлекший спосіб у розправі з противником єсть ругати єго і висьміяти, обкидати болотом найріжнороднїйших сплетень і інсинуаций та безпідставних закидів — висказати єму свою погорду *) та обуренє і оголосити „urbi et orbi“, що він, чи єго праця „цїлковито на се не заслугує, щоби входити близше в подрібний єї розбір“. Що такий спосіб розправи і критики не єсть згідний з основами католицкої моралї, котра у критицї і розправі наказує предметовість, спокій, любов і пошану для противника, про се двох гадок не може бути. А як раз такого новітного вправдї, але нечесного і нехристияньского способу критики хопив ся о. редактор на велику шкоду для Христової ідеї, яку повинен плекати а на радість і хосен єї ворогів, з якими повинен сьміло і відважно боротись.

Що справдї так єсть, се виказав я, в числах „Руслана“, в статї під наголовком „Заява на відповідь »Ниви«“, яку она у почутю своєї благородности і висшости від звичайного пароха на провінциї збула „згірдним мовчанєм“ **) — о сїм сьвідчить і найновійший виступ „Ниви“ ч. 18. ст. 573 „з нагоди брошури »В імя правди«“.

„Нива“ замість подати річеву і предметову оцїнку сеї книжки і вихіснутати єї для направи того згіршеня, яке викликала своїми балаканками „на біжучі теми“, з претенсиональностию гідною найбільших учених і осіб найвисше поставлених ***), заявляє на вступі „ми!! (plur. maj.?) зовсїм не думаємо входити близше в подрібний розбір публїкациї о. Щепковича, бо она на се цїлковито не заслугує“; але чому? се отець редактор благорозумно промовчує — певна річ, що лише то-

*) Що лицює співробітникови масоньского дневника, се не лицює редакторови церковної часописи.

**) Притиснені до кута крутились — але не могучи викрутитись замовчали.

***) Хотяй чоловік правдиво учений не буде нїколи претенсиональним се цїха недоуків.

Антін Чехов.

Спомин.

(Дальше).

— Треба увільнити людий від тяжкої фізичної працї — сказав я. — Треба облегчити їх ярмо, дати їм відітхнути, щоби не проводили всього житя біля печий, корит і в полї, але щоби они мали також час, подумати о душі, о Бозї і щоби мали спромогу розвинути свої духові спосібности.

Призначенєм кождого чоловіка — духова діяльність, вічне шуканє правди і цїли житя. Зробіть, щоби они не потребували працювати як зьвірята, дайте їм почутє волї, а побачите, як сьмішні всї отті книжки і аптички. Коли чоловік раз зрозуміє своє дійсне призначенє, тодї вдоволить ся він тільки релїґією, науками, штуками, а не всїми отсими дурничками.

— Увільнити від працї! — засьміяла ся Лїда. А хибаж се можливо?

— Так. Возьміть на себе частину їх працї. Коли би ми всї, міскі і сїльскі мешканцї, всї без ріжницї, згодили ся на се, щоби подїлити між себе труд, потрібний для заспокоєня фізичних потреб, то на кождого з нас випало би не більше, як дві, три годинї на добу. Уявіть собі, що всї ми, богаті і бідні, працюємо тільки три годинї на добу, а решта часу вільна. Уявіть собі, що ми, щоби ще менше бути залежними від нашого тїла і щоби ще менше трудити ся, винайдемо машини, що заступатимуть працю і постараємо ся звести наші потреби ad minimum. Ми гартуємо себе і наші дїти, щоби не бояли ся голоду і холоду і щоби ви не потребували дрожати безнастанно о їх здоровлє, як дрожать Анна, Мавра і Пелаґія. Уявіть собі, що ми не лїчимо ся, не держимо аптик, фабрик тютюну, горалень — скількиж вільного часу, конець кінцем лишить ся нам!

Той вільний час ми спільно віддаємо наукам і штукам. І так, як хлопи „шальварком“ ладять дорогу, так і ми громадою шукалиб правди і змислу житя і — я певний того — правда була би відкрита дуже скоро, чоловік висвободив би ся від того безнастанного страху смерти, а навіть від самої смерти.

— А прецїнь ви противорічите собі — сказала Лїда. — Говорите — наука, наука, а самі відкидаєте осьвіту.

— Просьвіта, коли чоловік має спромогу читати тільки вивіски на шинках і зрідка книжки, котрих не розуміє — така просьвітна є у нас від часу Рурика, гоголївский Петрушка, вже давно читає, а тимчасом село, яке було за Рурика, таким остало ся до нинї. Не просьвіти треба, а волї, щоби духові дарованя могли свобідно розвинути ся. Треба нам не шкіл, а університетів.

— Ви і медицину відкидаєте.

— Так. Она була би потрібна тільки для науки хоріб, а не для лїченя. Бо, коли лїчити, то не хороби, а їх причини. Усуньте головну причину — фізичну працю, а тодї не буде недуг?

Не признаю науки, котра лїчить. Науки і штуки, коли они правдиві науки й штуки, стремлять не до хвилевих, частинних цїлий, а до вічного й загального — они шукають правди й рациї житя, шукають Бога, душі, а коли они чіпають ся потреб і злоб днини, коли беруть ся до аптичок і бібліотечок, то тільки заглушують і засьмічують житє.

У нас богато медиків, фармацевтів, правників, богато грамотних, а нема зі всїм біольоґів, математиків, фільософів, поетів. Весь розум, цїла духова енерґія пішла на заспокоєнє хвилевих, проминаючих потреб.

В учених, письменників, артистів, кипить робота, з їх ласки житєві потреби ростуть з кождим днем, множать ся потреби тїла, а між тим до правди ще далеко і чоловік по давному остав ся найбільше хижим і нечистим сотворінєм і всьо скланяєть ся до того, що людство виродить ся і втратить раз на все всяку спосібність до житя. В таких услівях житє артисти не має цїли, і чим він більше талановитий, тим дивнїйша і непонятнїйша єго роля, бо виходить на те, що він піддержуючи істнуючий порядок, працює для забави хижого й нечистого сотворіня. І я не хочу працювати і не буду.

Нїчого не треба, нехай земля перевернеть ся до гори корінем!

„Місюсь, вийди“, — сказала Лїда сестрі, очивидячки, вважаючи мої слова шкідливими для такої молодої дївчини.

Женя сумно глянула на сестру і на маму та вийшла.

„Подібні милі річи говорять ті, що хочуть виправдати свою рівнодушність, — сказала Лїда. — Відкидати шпиталї і школи лекше, як лїчити і вчити“.

„Правда, Лїда, правда“ — притакувала мати.

„Грозите, що не будете працювати — тягнула дальше Лїда, — здаєть ся ви цїните високо свої працї. Киньмо перечити ся, бо ми не дійдемо до порозуміня. Найнужденнїйшу з бібліотечок і аптичок, про які ви що йно з такою погордою висказували ся, я цїню висше всїх пейсажів на сьвітї“.

І сейчас, звертаючи ся до мами, она заговорила цїлком иньшим тоном: „Князь дуже змарнїв і змінив ся від тої пори, як був у нас. Єго посилають у Віші.“

Розповідала мамі про князя, щоб не говорити зі мною. Лице в неї горіло, і щоби скрити своє зворушенє, она нагнула ся низько над стіл, як короткозора і нїби то читала ґазету. Моя приява була не на місци. Я розпращав ся і пішов домів.

му, що сказала правду а „правда в очи коле“, фалшива амбіция подразнена і звідти гнів і обуренє.

По шумнім претенсиональнім вступі слідує ціла серия безосновних, нікчемних закидів, та безпотрібних і неоправданих а сьмішних обурень, та протестів, які можуть дати хиба сьвідоцтво убожества авторови і виказують наглядно, що „він осудженої ним книжки або не перечитав докладно, або так засліплений, що не розуміє а радше у злобі не хоче розуміти.

Щоби виказати, що не говорю пустословно, розберу подрібно деякі закиди і вислови обуреня і протестів і викажу, що причина їх безосновности може бути лиш одна з двох висше наведених.

Закид головний, яким свою балаканку „Нива“ зачинає і кінчить, єсть „автор своєю брошурою зробив Преосьвященному Григорию медвежу прислугу. Наш клир і здоровійша часть рускої суспільности мають висше понятє про особу і діяльність Преосьвященного Григория, чим се о. Щепкович своєю нездарною обороною намагаєсь представити“.

Закид безосновний — хто перечитає брошуру „В імя правди“ пізнає докладно ціль, яку собі заложив Вп. Автор у єї написаню, бож він її найвиразнійше опреділив на 7-ій сторонї. З того виразного єго опреділеня слідує, що Вп. Автор не наміряв своєю брошурою боронити Преосьвященного Епископа, бож він такої оборони і не потребує — найлучшою обороною для кождого Епископа є єго апостольска діяльність, яка єсть дуже добре знана людям доброї волї, а якої вороги Церкви не хотять лише добачувати. Не мав також Впр. о. Автор заміру виробльовати у суспільности „понятя про особу і діяльність Преосв. Григория, бож високодостойна особа Їх Преосьвященьства і діяльність загально знані, а знані з пастирских листів, овіяних апостольским духом і християньскою любовю до підчинених собі вірних, знані з многих а далекосяглих реформ і заряджень, знані з численних місий, яким з самопосьвятою і ревностию правдивого Апостола Христового проводив сам Владика, знані з реколекций, з деканальних соборів з премногих акций на полї церковнім (прим. культ Неп. Зач. Пр. Д. Марії — культ найсьв. Евхаристиї і найсв. Серця Ісуса — Синод диєцезальний — Церков ювілейна), 2) економічнім (пр. Інститут Неп. Зачатия — фонд Милостинї Диєцезальної — Власна Поміч — Штука церковна), 3) просьвітнім (парохіяльні читальнї — товариства для молодежи — школа СС. Василиянок) і з многих инших акций, до яких почин дали Їх Преосьвященьство; словом особа Преосв. Кир Григория і Їх правдиво апостольска діяльність і ревність о славу Божу і спасенє душ повіреного собі стада — Їх правдиво батьківска печаливість про єго добро як вічне так і дочасне слїдні у цїлій диєцезиї.

Лиш вороги католицкого сьвітогляду не хотять того всего добачити, але і они хоч не хочуть і мимоволї дають найкрасше сьвідоцтво Апостольским змаганям Їх Преосьвященьства. Їх шалена пристрастна і диявольска злоба, з якою старають ся підкопати авторитет Владики, сьвідчить, що мусять они добре досьвідчувати на собі апостольску діяльність — що у єї наслїдок їм ґрунт з під ніг мусить ся усувати — і звідти та бішена злоба диявольска і ненависть до Єго особи.

Проте не заходить потреба, щоби аж хто із сьвящеників писав апольоґію Преосьв. Кир Григория; і о. Автор не міг мати тої цїли, коли писав свою книжку. Ціль єго писаня була пояснити ті невідрадні відносини релїґійно-моральні, які утруднюють Апостольску діяльність Владики, виказати цинїзм, злобу, личний інтерес а що найменше засліпленє єго фанатичних ворогів і клеветників, виказати безосновність і нікчемність їх закидів проти Апостола-Владики, здерти з їх лиця маску облуди і обличити їх перед суспільностию, виказати, що се вовки у овечій скірі, що на устах лише мають „патриотизм і народні справи“ а в дійсности під тим красним плащиком криє ся мерзке самолюбство і диявольска злоба та фанатична ненависть до кат. Церкви получена з жадобою єї знищеня — а через то всьо знов хотів о. Автор причинитись хоч в части до того „щоби люди доброї волї, пізнавши предметово всї справи, змогли в тім заколотї зориєнтуватись і в правдї витревали, а то щоби малодушні які дають віру всїм нечесним сплетням, не дали ся пірвати брудними филями а щоби зрефлектувались і не дались звести“. (Сторона 7.)

Із своєї важної і піднеслої задачі вивязав ся Впр. о. Автор справдї по майстерски. Перейшов з осібна всї закиди, якими обкидують і понижують вороги Церкви Їх Преосьвященьство, почавши від закиду про „вїзд кіньми Потоцкого“, а скінчивши на найбільшім злочинї „насильного вводженя целїбату“, і виказав їх безосновність та нікчемність, здер личину з лиця клеветників, виказав їх цинїзм та ворогованє проти кат. Церкви і вказав на се, що они дишуть справдї диявольскою ненавистию до Владики лише ізза того, що він з апостольскою ревностию і правдиво християньскою самопосьвятою стоїть на сторожі „дому Ізраїлева“ і сьміло неустрашимо боронить перед ворожими змаганями. При тім змалював Впр. о. Автор наші теперішні релїґійно-моральні відносини вірно і влучно так, що справдї, як се сама „Нива“ признає, „осьвітив трохи“, а я кажу, цїлковито, „неодну темну доси річ.“

Хто у тім осьвітленю погляне на акцию Преосьвященого станїславівского Владики, почавши від єго заряджень що до торжества Неп. Зачатия а скінчивши на т. зв. „Ординариятских питанях“ до свого духовеньства, то справдї справедливо вміє їх оцїнити яко змаганя правдивого Пастиря і Апостола Христового, котрого Христос поставив щоби управляв диєцезиєю і доперва тепер у тім осьвітленю високодостойна особа Їх Преосьвященства „серед загального осудженя і понижуваня“ стає правдиво великою — і дорогою; за се правдива вдячність належить ся Впр. д-рови Щепковичови.

Колиб редакция „Ниви“ завдала собі труду і перечитала єї в цїлости і уважно — або коли би не була засліплена та мала менше фалшивої амбіциї а більше почутя справедливости, то не виїздила би з безосновним і неумісним а при тім злобним і фаризейским закидом про „медвежу прислугу“.

Рівнож безосновним являє ся закид про „недостачу найпримітивнїйшого пієтизму до культурного доробку“ народного. Таж як раз ціла книжка Впр. о. д-ра Щепковича націхована великою і правдиво християньскою любовю до свого народу, котрому рад би усї рани і болї погоїти, рад би чим скорше видерти єго з рук тих, що під плащиком патриотизму визискують єго для своїх самолюбних цїлий, видираючи єму то, що єсть одинокою підоймою єго розвитку і запорукою лучшої будучини: св. віру і побожність. Для крикливої роботи безбожних ревунів, котрі загарбали у свої руки всї народні дорібки, здвигнені головно патриотичним духовеньством, і надуживають їх до ширеня своїх антицерковних змагань, християнинови-католикови годї чейже мати пієтизм; годї приміром мати пієтизм для тих панів, що чванять ся бути великими патриотами і народними діячами і накидують ся народови на провідників, коли они самі християньства не практикують і на шнурку щоденних інтересів відтягають нарід від Церкви, годї мати пієтизм для наших часописий, коли они з малими виїмками для Церкви ворожі. Годї бути байдужним на се, коли навіть в найповажнїйшім товаристві „Просьвіта“ появляють ся в деяких книжочках для народу погляди противні науцї Церкви — коли по єї читальнях ширять ся часописи ворожі Церкві а деякі люстратори є пропаґаторами радикалїзму — коли ученикам напихають радикальні виданя. Таким способом не помагає ся народній справі, а наносить ся їй найбільшу шкоду, наколи пропаґує ся релїґійну рівнодушність або навіть ворогованє проти Церкви і христ. віри.

(Конець буде).

IV.

На двор було тихо; село по тім боцї ставу вже спало і не було видно в ньому нї одного сьвітла, тільки в ставі блїдо відбивали ся зорі. Біля воріт із львами стояла неподвижно Женя, дожидаючи, щоб підпровадити мене.

„В селї всї сплять, — сказав є до неї, стараючи ся в темряві побачити єї лице і доглядївши єї темні, сумні очи, вліплені в мене.

— „І коршмар і конокради сплять спокійно, а ми, порядні люди, перечимо ся і дратуємо одно другого.“

Була сумна серпнева ніч, — сумна тому, бо вже пахло осїню; сходив місяць, вкритий багряним облаком і ледви-ледви осьвічував дорогу і по обох єї боках темні озимі поля. Часто падали зорі. Женя йшла поруч мене дорогою і старала ся не дивити ся на небо, щоб не бачити падучих зьвізд, котрі чомусьто єї лякали.

„Здаєть ся менї, що ваша правда, — сказала она, дрожачи від нічної вогкости. — Колиби люди спільно могли посьвятити ся духовій працї, то они скоро довідали би ся усього.“

„Так єсть. Ми єства висші, і коли би ми дійсно пізнали всю силу людського ґенїя і жили тільки для висших цїлий, то конець кінцем сталиб ми немов богами. Але того нїколи не буде, людскість вироднить ся і з ґенїя не лишить ся слїду.“

(Конець буде.)

З державної ради.

На початку вчерашного засїданя відчитано жаданє краєвого карного суду у Львові о виданє посла Брайтера за проступок проти безпеки чести.

Палата приступила до дальшої дорожняної дискусиї. П. Уджаль (ческ. аґр.) заявив ся проти привозу мяса і худоби з балканьских країв, особенно з Сербії ізза небезпеки худобячої пошести. Єго сторонництво буде голосувати проти ввозу арґентиньского мясива, бо се зарядженє є безцїльне і тому, що ходить тут о уступку перед самоволею (очевидно социялїстичною). Рільники з цїлою рішучостию будуть поборювати зарядженя, які заповів предсїдник кабінету в справі охоронного цла.

В дальшій дискусиї п. Рибож (словін.) зажадав охорони чиншевиків перед власниками і виданя закона, що карає лихву, тягнену з мешкань. Критикує хибну (?) полїтику Австриї на Балканї.

П. Пітачо (лїб. Італ.) обговорював внесенє в справі недостачі мешкань в Триєстї. П. Повше (слов. люд. парт.) і Кадльчак (ческ. кат.) заявили в своїх промовах, що нужда села є рівна великоміскій нуждї.

На сїм засїданє перервано.

П. Дулїбіч мотивував наглий внесок в дальматиньскій справі.

П. Гайлїнґер (хр. сусп.) в запитї до предсїдника звернув ся проти статї одного віденьского дневника, що виступає проти Італії. Є се на гадку бесїдника продовженє підбурюючої роботи і стоїть в суперечности з намірєнями цїсаря, який є звісний в Европі як князь мира. Нї Італїйцї нї мешканцї Австриї не бажають собі австрийско-італїйскої війни. Бесїдник жадає, щоби предсїдник кабінету вияснив в парляментї про цїли заграничної полїтики Австро-Угорщини.

На сїм засїданє замкнено до нинї рано, 11. години.

Між иншими находить ся запит п. Днїстряньского в справі узглядненя рускої мови в видавництвах осередної статистичної комісиї на основі спису населеня з 1910 року.

В протягу засїданя явив ся голова українського клюбу др. Кость Левицкий у предсїдника і заявив, що єго сторонництво. яке з початку з мериторичних причин хотїло піддати критицї в першім читаню предлоги про суспільну обезпеку і про полїпшенє биту державних урядників, на желанє більшости сторонництв відступає від протесту проти відсиланя сих предлог без першого читаня до комісиї.

Нарада провідників клюбів. На вчерашній нарадї провідників клюбів вела ся довша розправа про придїленє поодиноких предлог ріжним комісиям.

Предсїдник кабінету заповів, як зачувати, що службову праґматику, що є тепер в стадиї підготовлень, предложить правительство по полагодї урядничих предлог, вже внесених в палатї.

П. Левицкий іменем українського клюбу заявив ся проти переказуваня урядничих предлог без першого читаня комісиї, а також заявив ся проти переказуваня комісиї предлог про суспільну обезпеку (як звісно вже з попередного, свою заяву п. Левицкий вицофав).

П. Фідлєр заявив, що єго сторонництво тепер не може ще зложити нїякої рішаючої заяви в сїй справі.

Предсїдник палати Сильвестер предложив, щоби по дорожняній розправі взяти на дневну чергу зміну правильника і буджет.

П. Кончі зажадав, щоби на дневнім порядку помістити безпроволочно по дорожняній дискусиї справу італїйского правничого видїлу.

Кількох бесїдників заявило, що доперва по укінченю дорожняної дискусиї поставлять внески що до дневної черги.

Мінїстер предсїдник бар. Ґавч заявив, що є бажанєм правительства, щоби урядничий закон як найскорше був полагоджений, так, щоби з днем 1. сїчня 1912 року увійшов в житє. Службова праґматика в кождім случаю не буде внесена перед полагодженєм теперішної предлоги і ухвалою покритя. Предсїдник кабінету думає, що теперішна хвиля живійшої аґітациї не є відповідна до супокійної працї над так важною, не лише для функционариїв, але й для держави справою.

Тому, що Чехи і Словінцї не згодили ся на відісланє предлог до комісий без першого читаня, заявив предсїдник, бо переговори будуть дальше ведені. На другій точцї засїданя в пятницю по полагодї дорожняних внесків поставлені будуть урядничі і їм близкі справи.

Італїйско-турецка війна.

По занятю Триполїсу Італїйцями повинна би властиве покінчити ся війна. Бо о що ходило Італїйцям, се вже в їх руках і опіцї і Туреччина не може навіть мріяти про се, щоби відібрати Триполїс. А мимо того війна проволїкає ся дальше. Якаж ту причина?

Італїйцї жадають безглядно анексиї Триполїсу — Турки можуть згодити ся на уступки для Італії в Триполїсї, лише в области економічній і евентуально признати протекторат Італії. Та Італїйцї не хотять на разї чути про плятонїчну окупацию. „Giornale d' Italia“ пригадує величезні трудности, на які натрафили Анґлїйцї в Єгиптї і Французи в Тунїсї, власне тому, що вдоволили ся протекторатом. Для того — пише сей дневник — прилюдна італїйска опінїя не допустить до нїякого иншого управильненя справи, як лише недвозначної і остаточної прилуки здобутого Триполїсу.

Католицкий „Coriere d' Italia“ ясно зазначує, що було би нїсенїтницею зрікати ся прав набутих в теперішнім воєннім станї. Триполїс мусить бути відтятий від отоманьскої держави силою права мілїтарної овлади. В тім самім тонї промовляє ціла італїйска печать, котра навіть не припускає, щоби справа Триполїсу могла инакше покінчити ся як цїлковитою прилукою.

На полї бою. До аґенциї Стефанього доносять з Александрети, що тамошний італїйский аґент був приневолений втечи до Лярнак, тому, що в Александретї устроїли Турки ворожу демонстрацию проти консуля, а в ночи обкидано кілька раз консулярний дім камінями. Представник Нїмеччини не був в силї оборонити італїйского аґента, бо турецкі власти не хотїли признати нїмецкої опіки.

З Александриї доносять до сеї аґенциї, що б. консуль Годейда, що прибув сюди, приніс вість, що Турки вимордували 20 італїйских робітників, занятих при будові зелїзницї в Геджас. Ся різня відбула ся в місцевинї (азийска Туреччина). Відомість ся є правдива. По цїлій турецкій державі голосять сьвяту війну.

З Мальти звіщають, що при острілюваню Дерни, котра боронила ся, впало богато Італїйцїв. Тепер є вже Дерна в руках Італії. Аґенция Стефанього доносить з Тобрук, що один з арабских начальників удав ся на корабель „Piz-и“ і піддав ся Італїйцям, прирікаючи поперте італїйского правительства у инших Арабів.

Після донесень „Dżeddah“ турецке правительство сконфіскувало в портї Масана два італїйскі кораблї, власність купцїв з Масани.

„Times“ доносить з Царгороду, що Дарданелї є підмінованї. Наслїдком сего в торговельних кругах настало велике занепокоєнє; заступець Анґлії буде в сїй справі розвідувати ся у Порти.

Овладний корпус в Триполїсї. До „Tribun-и“ телеґрафують з Триполїсу, що пароходи з італїйским овладним корпусом прибули під сторожою воєнних кораблїв до берега. Моряки і велика товпа народа привитала їх з одушевленєм. Висадженє на

беріг переведено вельми скоро і в повнім ладі.

Супроти того попросили Триполітанці осередний комітет в Солуні о безпроволочну поміч. В телеґрамі сказано, що Араби не доросли до задачі; турецкі жовніри були хоробрі. Осередний комітет приобіцяв як найскорійшу поміч і візвав комітет в Триполісі, щоби тимчасом голошену в краю сьвяту війну. — А в Туреччині сильно кипить!

Політичний огляд

Австро-Угорщина

На парляментарнім овиді збирають ся темні хмари, які можуть довести навіть до кабінетового пересиленя. Ми вже перед відкритєм сесиї держ. ради згадували про внесенє в справі дорожнї пос. Вабера, котре змагає до того, щоби австр. правительство без огляду на Угорщину впровадило арґентиньске мясиво. Колиб се внесенє найшло більшість в держ. раді, тоді очевидно кабінет, котрий приневолений держати ся умови з угорским правительством в тій справі, не міг би сего перенести так рівнодушно.

Окрім того переговори в народно-політ. комісиї в Празї стрічають ся знов з неодолимими перепонами і тим способом готово змаганє до німецко-ческого порозуміня знов скінчити ся на нічім, а се очивидно відбило би ся також на діяльности дер. ради.

В Угорщині розправа над військовими предлогами в соймі спинила ся ва мертвій точці наслідком мадярскої загорілої політики. Показує ся не вперший раз, що независимці і сорокосьмаки так само, як і т зв. сторонництво праці змагають не до чого иншого, як до приневоленя Корони до уступок в користь мадярского становища. Боротьба отже проти військових предлог веде ся тілько про око людске, щоби видобути від Корони уступки для мадярских загорільців, так само і в справі виборчої реформи змагають обидві сторони до того, щоби верховладу мадярску обезпечити в Угорщині. Тим то не може дійти до полагоди сего протяглого політичного пересиленя в Угорщині такими дорогами, котрі зводять сї справи все на мертву точку.

Заграниця.

В Портуґалії веде ся в північних сторонах дальше партизантка мимо того, що правительство републианьске голосить перед сьвітом про пораженє і розсипку монархістів. Тимчасом до Льондону звіщають з Лїсбони, що не потверджує ся вість, начеб то роялїстів винерто на іспаньску область, а тілько кн. Міґуеле Браґанца находить ся знов в Італії. Монархічне військо, як звідтам звіщають стоїть числом 800 коло Вінгаес.

Про найновійші бої звіщає Berlin. Tageblatt в телеґрамі надісланій з 29-годиннім опізненєм з Лїсбони, що перший відділ монархістів війшов до Портуґалії в останних днях минувшого тиждня під начальством Dom Ioao d' Almeida. Републиканьскі передні сторожі прогнали монархістів а відділ роалїстичний числом 1200 виступив опісля і випер републиканців в напрямі Браґанци. Але тут наспіла поміч для правит. війска і оно виперло монархістів. Монархісти втратили 50 людий, а втрати републиканців невідомі.

Друга кольона роалїстів під начальством Концеіра числить 2500 людий, 8 канон і 4 діл Максима. З ними получило ся богато загорілих селян. Сьвященики зорґанїзували відділи по селах, а на церквах вивішено монархістичні прапори. Такі підїздові ватаги позривали декуди шини на просторі 50 метрів і розпочали стрільбу на поїзд з републ. військом.

Керманич льокомотиви зараз здержав поїзд з військом, котре прогнало роалїстів. Коло Casaleiros віднїс відділ роалїстів числом 400 першу побіду над републик. військом, котре стягнуло численні помічні сили і могло відперти роалїстів, з котрих полягло 35 на боєвищі.

В Браґанца настрій для монархії є користний, однак трудно дістати певні відомости, бо портуґальскому дневникарству заборонено з загрозою завішеня подавати подробиці про монархічний рух.

Війско і маринарка стоять ще за републикою, але коли вся північна Портуґалія прилучить ся до монархії; то не легко булоб згнобити монархічний рух.

Урядовий звіт повідомляє, що в усїх округах півн. Портуґалії єсть спокій. Деякі монархічні прихильники остали в окрузї Браґанца. Тимчасом через Париж звіщають з Лїсбони, що републ. правительство безнастанно висилає війска на північ. Тимто імовірно успіхи і побіди правительственних війск не такі великі, як се прибільшує правительственна печать.

З Опорто звіщають часописи до „Germania", що велика осередна семінария з богатою бібліотекою і цінними образами зовсїм упала жертвою огню.

В Опорто запанувала страшна анархія. Між републиканцями настав розлад. Певні прихильники бувшого републ. міністра судівництва Кости, заявляють прилюдно, що „треба нової революциї, щоби усунути теперішне нездарне правительство." На конґресї, який має відбути ся 16. с м. запевнив собі більшість. „Законодатні збори" скликані на 16. с. м. Новий міністер війни обняв уже урядованє. Парлямент має ухвалити, якими способами має ся виступити в поборюваню роалїстів.

В Портуґалії проголошено **тимчасове монархічне правительство.**

Капітан Conceiro видав до народу таку проклямацию:

„Я обіймаю тимчасово керму правительства з підмогою правительственної комісиї. Наше тимчасове правительство не буде реформувати і видавати законів; оно принесе свободу і буде поступати з кождим сторонництвом однаково. Всї закони, які були перед введенєм републики, стають знов правосильними. Всї закони републики уневажняє ся."

Отсї вісти стають певним доказом, як републ. правительство замилює очи Европі баламутними вістями. Завтра подамо в головній основі проклямацию Концеіра, вельми знаменну.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Покр. Пр. Богор; римо-кат.: Калїкста. — В недїлю: руско-кат.: Кипріяна; римо-кат.: Ядвиги.

— **Канцелярия „Християньско-суспільного Союза"** у Львові находить ся в улиці Хмельовского (давнїйше Ґолембя) ч. 15, II поверх. Сюди треба звертати ся в усїх справах Союза, по всякі вияснення ітп. і сюди надсилати членьскі вкладки. Тут також відбувають ся засїданя старшини Союза.

Домівка Редакциї, Адміністрациї і експедициї „Руслана" містить ся при улиці Хмельовского ч. 15., II. поверх.

— **До Маркіянового ювілею.** Рада шкільна краєва рішила, на просьбу ювілейного комітету, звільнити молодїж всїх середних шкіл східної Галичини від шкільної науки дня 6. листопада с. р., се є в день ювілейного обходу столїтних роковин уродин Маркіяна Шашкевича.

— **Ідіотизм.** В „Дїлї" (ч. 226) читаємо архиглупеньку допись, в якій між иншими читаємо отсї слова: „Третим дїлом спілки Хомишин-Гордієвский було купно готелю і нічної каварнї в Станїславові „Непорочного Зачатія Пречистої Діви Мариї" за цїну 260.000 корон. З того має повстати християньско суспільний готель, щоби львівским клерикально-рептильним штабовцям було де переночувати і забавитись, коли приїдуть в гості до своїх одномишленників". — Замість отже радїти, що стан посїданя Русинів в Станїславові росте, якийсь недотепа з национально-демократичного табору пише дурницї, а тумановате „Дїло" їх містить як не знати які мудрощі. А по нічних каварнях национальні демократи аж надто частими гістьми, тож не яло ся своїх „прикмет" приписувати другим. Але що вдієш з людьми, що думати не вміють!..

— **Жертви на „Дім сиріт" в Станїславові.** На книжочку вкладкову ч. 81. „Власної Помочи" в Станїславові зложили ласкаво отсї милосердні Добродії: о. Лев. Воробкевич з Горигляд 5 К і кличе о. Анатола Навроцкого з Кутиск, і о. Стефана Проскурницкого з Коропця; п. Олена Бахталовска з Яблонова складку в домі о. Малиновского в Копичинцях 7 К, складку в домі о. Сатурского в Сухоставі 6 К, від абітуриста п. Мих. Юнака 2 К і від п. Корнила Б. 2, — разом 17 К; о. радник Калитовский з нагоди своєї інституциї на Балинцї 20 К, п. Тетіанна Губчаківна, доня п. Михайла Губчака зі Станїславова 3 К і кличе наймолодшу панну Мишкевичівну і Дмитра Вітковского зі Станїславова; о. радник Северин Матковский з Боссир 20 К і кличе о. Димитрия Курдидика з Циган і о. радника Теодора Цегельского зі Струсова; о. Яків Сербиньский зі Семаковець 9 К; о. радник Ант. Глодзїньский при нагоді інституциї на Білі Ослави 20 К; о. Кон. Павлусевич з Річки зложив 16 К, котрі жертвували: І. Тонюк 5, О. Мицкан 1, Н. Кищук 20 сот, М. Мицкан 20 с., А. Хомяк 10 сот, Ю. Білик 20 сот, І. Грималюк 1 К, П. Минданюк 10 с, М. Білик 10 сот, І. Пітоляк 20 с, Олена Бодячко 20 с, Н. Абрагамович 1 К, Н. Медведчук 20 с, Теодора Юращук 20 с, о. К. Павлусевич від себе 6 К 50 с. і кличе о. Василя Новицкого з Олешкова і о. декана Василя Попеля з Видинова; о. І. Г. зі Станїславова за вируку в відправленю служби Божої 10 К, о. Іван Стефанчук 20 К, і кличе о. Івана Порайка зі Станїславова і Теодора Рубчака; о. Николай Салї з Чернїєва 5 К і Н. Н. зі Станїславова 2 К.

Разом зложено до тепер **2.606 К 84 с.** Дякуючи з цїлого серця за зложені жертви, поручаю бідні сироти і на дальше ласкавій памяти, а Господь Бог поблагословить нам наше намірене і се наше дїло милосердия отре не одну сльозу, розвеселить не одно дїточе серце, уратуєм не одній дитинї житє, і забезпечимо єї долю ту на земли і ввічности — а чи може бути понад се щось красшого і благороднїйшого? В Станїславові, дня 10. жовтня 1011. — *о. Гордієвский*, парох.

— **Вістки з України.** Дня 11. с. м. відбуло ся в салї „Українського клюба" в Києві засїданє „Наукового Товариства ім. Шевченка", на якім прочитано реферати: п. І. Чопівского про сегорічні всесьвітні вистави, та п. Л. Добровольского: Варіянт пісні з 18. віка про земляні роботи.

Волиньский ґубернатор відкинув просьбу п. Масюкевича, котрий просив о дозвіл видавати в Житомирі українську тижневу часопись „Струмок". Мотивів заборони не подано ніяких. П. Масюкевич має внести відклик.

В харківскій судовій палатї відбула ся довірочна розправа проти студента Ходашева, та народних учителїв Соловйова, Кравченка і Ольшаньского, обжалованих за приналежність до словяньскої орґанїзациї социялїстів-революционерів. Суд рішив вислати Соловйова і Ходешева на поселенє; инших увільнено.

В Києві вийде незабаром з печати III. збірка поезий звісного українського поета О. Олеся.

В театрі М. К. Садовского дебютував в опері Аркаса „Катерина" з дуже гарним успіхом п. Павловский (бас). Минулої знова суботи д. Петрова, відома з виконаня ролї Венери в оп. М. Лисенка „Енеїда", дебютувала в ролї Одарки в „Запорожцеви за Дунаєм". Артистка визначає ся гарним, сильним і вишколеним голосом.

З нагоди вистави, урядженої дня 1. с. м. Катеринославскою і Миколаївскою торговельною школою, виголосив учитель сеї школи Д. Дорошенко виклад про історию кольонїзациї новоросийского краю, та представив докладно історию Запорожа та єго культурно-історичну вагу.

В Катеринославі перебуває тепер молодий кобзар Григорий Кожушко, ученик кобзаря Степана Пасюги з Харківщини. Визначає ся він дуже гарним голосом та знає богато пісень. Особливо гарно виходять у него Шевченкові думи. Кожушко уміє читати і писати азбукою для слїпих, а свої пісні сам він заводить у ноти. Тепер мешкає він при музею ім. Поля.

— **„Дїло" не може своїх дурниць сховати!** З Богородчан пишуть нам: Нїхто не раде так станїславівскому випадкови, як „Дїло". Щасливе, що має коника, на якім може трохи поїздити... Єго нїчого не обходить, що о. Каміньский русофіл, пяниця і картяр, який своїм „житєм" загнав молоду жінку передвчасно в могилу, що се чоловік прямо невміняємий, якого чей не міг гласкати епископ, який би він не був. „Дїло", котре все знає, не може нїяк довідати ся, що о. Каміньский виставив був за часів адміністраторства в Богородчанах нашу церков на позорище, приходячи в пянім станї на Богослуженє, запиваючи ся по празниках з місцевими пяницями, а з хрестин у одного з богородчаньских міщан Гаврилка завезли єго запитого домів. Місцеві польскі сьвященики оо. Домінїкани не подавали єму навіть руки з омерзїня. А „Дїло" білить, осьмішуючи себе перед людьми, які о. Каміньского лично знають. Так и дож, треба арґументів проти станїславівского Владики, то й Каміньский добрий!... — *Місцевий.*

— **Архів гетьмана Мазепи.** В „Рѣчи" подав Н. Р-ій звістку про архів князя А. Д. Меншикова, який зберігає ся в петербургскій Академії Наук. Між иншими цїнними паперами є богато листів і инших документів Петра І., листрів сестри Петра І. Наталії Олексієвної, царевича Олексія Петровича, Шереметєва, Репніна, Брюса та инших. Дуже великої ваги є відділ в архіві Меншикова, що складає ся з ріжних паперів та листів гетьмана Мазепи, які Меншиков забрав по зруйнованю Батурина. Між гетьманьскими паперами є 17 царских грамот і копії з них, що недавно найдено. Без сумнїву сей архів Меншикова містить много цїнного для нас материялу, який би міг висьвітити не один важний момент з історії України.

— **Шкарлятина.** З Золочева звіщають, що в цїлім містї ширить ся там в застрашаючий спосіб пошесть шкарлятини; були вже навіть випадки смерти. Наслїдком сего заряджено в містї замкненє народних і видїлових шкіл на два тижнї. Відповідно до сего придало би ся таке зарядженє і для ґімназиї, тим більше, що богато учеників мешкає в навіщених сею грізною пошестию домах, звідки можуть дуже легко заволїчи шкарлятину і до ґімназиї.

— **„Тайний союз анархістів".** Один з дїдичів під Краковом одержав перед кількома днями просторий лист від тайного „Союза анархістів", в якім адресатови донесено, що за нелюдске поведенє з робітниками засуджує єго „Союз" на, нї меншу, нї більшу суму, лише 100.000 корон. В сїм листї домагають ся анонїмні „анархісти", щоби адресат по прочитаню листу знищив єго, не робив нїяких кроків осторожности і не повідомляв властий, бо грозить єму пімста. Кромі сего жадають, щоби прилагодив сих 100.000, по які зголосить ся післанник „Союза". Лист написаний рондовим письмом і з похибками, а запечатаний печаткою з трупячою головою. Полїция в Кракові шукає за „союзниками".

— **Нові філії австро-угорского банку.** „Poln Korresp." звіщає, що приготовляє ся вже отворенє нової філії австро-угорского банку в Новім Санчи а міністерия скарбу готова є отворити ще 2 філії: в Бородах і Ярославі.

— **Змаганя до реформи календаря в Росиї.** Росийский учений Н. В. Степанов багато і основно працював над питанєм про введенє в Росиї календаря нового стилю. Він написав велику розвідку п. н. „Новый стиль и православная пасхалія", в якій доказує, що із церковного становища для виконаня основних постанов про празнованє Пасхи, не може бути більше точної системи, як григорияньска. Покликаний петербурскою Науковою Академією до участи в працях підкомісиї для введеня нового стилю, п. Степанов прочитав три виклади: В першім схематизує висше згадану розвідку, в другій („приложеніе православной пасхаліи къ исправленному на 13 дней юліанскому календарю") приходить він до ряду виводів, із яких головнїйші є: 1) православна пасхалія в єї нинїшних условинах назначує християньску пасху в багато случаях неправильно, з нарушенєм основних постанов Церкви; 2) спростувати похибки в означеню дня Пасхи можна, лиш пересунувши зрівнанє дня на 21. марця; 3) тому треба усунути із рахунку 13 день. В той спосіб спростований календар принесе уніфікацию рахуби часу у всїх християньских краях на яких 200 лїт; 4) назначувати день пасхи після великого індіктіона, принятого православною пасхалією. Трета лекция посьвячена критиці праці П. М. Саладілова про реформу календаря. Академія наук в Петербурзї енерґічно забирає ся зрівнати календарні ріжницї, без огляду на те, що наші кацапи радше око дали би собі взяти, як фалшивий календар.

— **Блисші подробиці про Ваврака.** Бурмистр з Шибеника оповідає про Ваврака: Єго родичі були алькоголїками, у дїтий видно також слїди деґенерациї. Ваврак був все несупокійний авантурник. В полїтичнім житю і виборах брав все дуже горячу участь. По виборчій кампанії в р. 1907 грозив смертию бурм. Шибеніка, Кірстльови, за що єго покарано. Ваврак мав часто суперечки з полїциєю і носив при собі револьвер, за що єго неодноократно карано. Чисто-Марущак! В Шибенїко старав ся Ваврак сотворити социялїстичну партию, але без наслїдків. Подорожував по Дальмациї, Хорватиї і Сербії і був дописцем богатьох социялїстичних часописий. Дня 25.

вересня виїхав з Шибеніка, не подавши близщих подробиць. Ваврак є посвояченим з княжою родиною Неґушів в Чорногорі.

— **Смерть Шерльока Гольмеса.** Славний герой повістий Дойля Шерльок Гольмес помер перед кількома днями в Анґлії. Шерльок Гольмес називав ся властиво др. Бель і був професором Конана Дойля в шпитали в Едінбурґу. Мав незвичайно бистрий обсерваційний змисл і послужив Дойлеви за героя до повістий, які нині є звісні майже на цілім сьвіті.

— **Доходи з російского спіритусового монополю.** Консумпция спіритусу в Росиї виносила в р. 1910 — 89,542.447 ґардів, на одного отже припадає пересічно 0·607. Загальний дохід з спіритусового монополю виніс 764,443.091 рублів, то є о 44,020.921 рублів більше як в попереднім році. Дохід з денатурованого спіритусу виніс 2,912.897 рублів.

— **В справі сьвятотатства на Ясній Горі.** Як звіщають з Ченстохови, прокуратория окружного суду в Пйотркові доручила Март. і Йос. Віняркам акти обжалованя в справі ограбленя чудотворної ікони. Братів Вінярів обжаловує прокуратория не о безпосередну участь в ограбленю ікони, лише о переховуванє у себе дома деяких річий, що походили з ограбленя, про що обжаловані вперед знали. Вінярків увязнено дня 24. грудня 1909. р. і по кількох місяцях вязниці випущено їх на волю. Тепер увязнено їх знова і відставлено до вязниці в Пйотркові.

— **Везику подорож на наукові досліди і на лови через Чорногору** (Монтенеґро) з дуже цікавими пригодами відбув недавно віденьский письменник Морґан зі своєю жінкою і дневникаром Глятшом. Головно досліджували житє пеліканів в области Рєка і величезну чорногорску печеру в Ободо. Також назбирали они цінні материяли із турецких страшних насильств підчас останної ворохобні Альбанців і материяли що до італізованя Чорногори. Цінний опис сеї подорожі мають Морґан і Глятша в невдовзі видати.

— **Революция в Хінах.** Несупокійні часи, які переживаємо, відбили ся потрясенєм і на пережитій хіньскій державі. Найновійші вісти голосять, що в ріжних околицях Хін вибухла революция. Ворохобники заняли вже міста Гіядінґфу, Вучанґ і Гавянґ, а говорять, що і в багато инших містах те саме творить ся. Революционісти просили консулів, щоби заховували ся невтрально, а до населеня видано проклямацию, в якій грозить ся смертию кождому, хто би заатакував чужинців або перешкаджав в торговлі. До ріжних европейских клопотів, прибуде ще один азийский, може небезпечнійший, чим всі инші.

— **Ювілей Нансена** Звісний подорожник Фріт. Нансен обходить 50-літну річницю своїх уродин, а при сій нагоді одержує зі всіх сторін желаня. Нансен положив величезні заслуги около дослідів околиць північного бігуна і збогатив тревалими здобутками науковими фізичну ґеоґрафію. Видосконалив техніку підбігунових виправ і звернув єї на властивий шлях.

— **Лист доручений по 41 роках.** Анґлійска почта потребувала на доручене одного листу, наданого в Льондоні а адресованого до Бельфаст, 41 літ. Лист сей надано дня 30. жовтня 1870 року, а доручено єго 3. жовтня сего року. Лист є зовсім не знищений, письмо на коверті ще цілком виразне.

— **Утеча вязнів.** З карного заведеня при ул. Казимирівскій утікло онодї около 5. год. по полудни пять вязнів. При помочи анґлійского пильника виломили они в однім вікні решітку, а відтак по линві опустили ся з вікна на ул. Карну а відси почали втікати в сторону збожевої площи. В час однак завважили неприсутність вязнів вязничі сторожі та при помочи поліцианта зловили всіх вязнів, що встигли вже були змінити по части свою вязничу одежу, і завернули всіх назад до вязниці.

— **Циган перед судом.** Одна з вчерашних розправ перед карним трибуналом у Львові зазначила ся веселими моментами. Трибунал мав велику втіху з обжалованим, з яким годі було порозуміти ся. Був ним циган Лакатош, обжалований о образу чести. Єго арештовано з цілою бандою в селї Бартатові під Львовом, як підозрілого о крадіж коний. В дорозї, коли єго шупасував жандарм, Лакатош погано закляв, при чім почуло ся жандармови слово „Бога“. Жандарм думав, що обидливі слова відносять ся до Бога і зробив донесенє до прокураториї. На розправі толкував ся циган в сей спосіб, що кінь ним ведений впав у рів, отже кричав на коня, а кінь в циганьскій мові зове ся „бого“. Трибунал усьміявши ся доволї увільнив єго від оскарженя, з чого вельми тїшив ся циган, кланяючись на всї боки і цїлуючи свого оборонця д ра Старосольского в руку. Та не довго тревала єго радість, бо цигана задержано дальше в арешті, як підозрілого о крадіж коний.

— **Справленє похибки.** В 226 ч. у фейлєтоні п. з. „Спомин“ в останнім стовпци замість „гусениця“ має бути „гуска“.

Оповістки.

— **Личні вісти.** П. віцепрезидент крайової Ради шкільної Дембовский з причини виїзду не буде приймати в неділю 15. с. м.

— **Із станїславівскої епархії.** О. Мирон Ліщиньский, парох в Лятачи, іменований духовником заліщицкого деканата. Канонїчну інституцию одержали оо.: Василь Попель, парох Видинова, на парохію Олеша, дек. товмацкого, Николай Воляньский, парох Брошковець, на парохію Радівці, деканата сучавского, Николай Гоянюк, завідатель в Качиці, на парохію тамже, Йосиф Сохор, завідатель в Заставній, деканата черновецкого, на парохію тамже, Володимир Косевич, завідатель в Новоселиці, деканата снятиньского, на парохію тамже, Дмитрій Бахталовский з архіепархії львівскої, на парохію Волчківці, деканата снятиньского, Николай Кейван, завідатель в Погорилівці, деканата черновецкого, на парохію тамже. Увільнені оо.: Яков Тарнавский з посади IV. сотрудника при катедральнім храмі в Станїславові, Іван Сенишин з посади I. сотрудника при катедральнім храмі в Станїславові, Стефан Чеховский з посади прив. сотрудника в Трибухівцях, деканата чортківского, Николай Любович, з посади сотрудника в Чернівцях, Н. Воляньский, з посади пароха в Брошківцях і Сторожинци, дек. черновецкого, Й. Сохор, з посади завідателя в Заставній, Н. Ґоянюк в посади завідателя в Качиці, В. Попель з посади пароха в Видинові, Юліян Андрей Кисілевский, з посади завідательства в Олеші, деканата товмацкого. Введені оо.: Василь Бабин, яко I. сотрудник, при храмі катедральнім в Станїславові, Зиновій Кисілевский, неопресвитер, яко II. сотрудник при храмі катедральнім в Станїславові, Богдан Подолиньский, катехит в Заболотові, яко приватний сотрудник в Ланчині, Йосиф Сохор, яко парох в Заставній, Николай Любович, яко IV. сотрудник при храмі катедральнім в Станїславові, Ник. Ґоянюк, яко парох в Качиці, Яків Тарнавский яко експозит в Мухавці, заліщицкого деканата.

— **Відзначеня.** Цїсар дозволив, щоби радникови двора при ц. к. висшім краєвім суді у Львові Волод. Півоцкому при нагоді єго перенесеня на власну просьбу в тривалий стан спочинку, висказано найвисше признанє за довгу, 40-лїтну, знамениту, повну почутя обовязку службову діяльність.

— **Торжество інавґурациї** нового шкільного року на політехніці у Львові відбуде ся в суботу дня 14. с. м. О 9. год. рано того дня відбуде ся торжественне Богослуженє в костелї св. Мариї Магдалини, а о год. 10. інавґурацийний акт в авлї політехніки.

— **З зелїзниць** З днем 20. вересня с. р. отворено в окрузї ц. к. дирекциї зел. держ. в Кракові на шляху зелїз. льокальної (Піла) Болєнцїн-Явожно межи Бичиною а Явожном перестанок особового і ладівню „Шиб Собєский“ для руху особовий, пакункового і товарового в цїловозових наборах. Видаванє білєтів їзди, висилка клунків і товарів відбуває ся в перестанку. З отворенєм згаданого перестанку зносить ся положену на тім шляху зелїзничім ладівню „Домєґрубе“.

З причини відновленя віядукту межи стациями Львів Підзамче і Львів Личаків буде від дня 27. жовтня мішаний поїзд ч. 5453 курсувати тільки межи стациями Львів-Личаків і Винники.

Телєґрами

з дня 13. жовтня.

Будапешт (ТКБ). В соймі предложив мінїстер скарбу буджет на рік 1912. Звичайні і надзвичайні видатки прелїміновані є в сумі 1.852,694 998, доходи: 1.852,747.661. Надвижки 52.663. Мінїстер скарбу Люкач виголосив exposé.

Відень (ТКБ). На загальних послуханях у цїсаря явив ся межи иншими б. мінїстер др. Білїньский і нам. др. Бобжиньский.

Конкав (ТКБ) Вучанґ і Гайянґ є в руках ворохобників. Рух розшуряє ся. Також инші сусїдні міста впали в руки ворохобників.

Мальна. (Б. Райт.). В Триполїсї вибухла холєра. Померли 4 особи.

Забавляє і скорочує нудні хвилї житя лише

КІНО-ТЕАТР **STELLA MARE**

француского кінематоґрафічного Товариства. В салї будинку при ул. Городецкій ч. 2 а (давнїйше саля Нового театру) надзвичайні представленя сензацийних найновійших рухомих образів. Проґрама від 13. до 19. жовтня. Підчас продукциї і в антрактах буде пригривати сальонова музика. Білєти можна набувати від год. 3. по полудни при касї театру. Зміна програми що пятницї. Початок представленя о год 3½ по пол. 1. Великі маневри австро-угорскої армії. 2. Кельнерка: драмат. 3. Наречена як міліонерка: комедия. 4. Віщунка „Лялька“ фантаст. балет. 5. Подарунок з полкового коня. 6. Тиждень Ґомонда 7. Останний вибрик Мілєра, ком.

Асекуруйте своє майно від огню

в „Днїстрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиницї то добробит цїлого народу.

дий Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один

„ДНЇСТЕР“

„ДНЇСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків.**

„ДНЇСТЕР“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„ДНЇСТЕР“ оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцїнителїв.

„ДНЇСТЕР“ дає підмоги **руским школам і бурсам**, де виховують ся селяньскі дїти.

Люди асекуровані в „ДНЇСТРІ“ можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1910 року 3,052.250 корон.

„ДНЇСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНЇСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра“: Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Пошукує ся дяка. Зголошеня слати на руки гр.-кат. Уряду парох. в Тулукові, почта Заболотів. (2—5)

ДО АМЕРИКИ КАНАДИ

найлїпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка **99**.

Цїна переправи кораблем 160 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а **90** К за дїти понизше 12 лїт з погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТУ в РЄЦЇ (Фіюма).

Франконія 9 листопада.
Панонія 14. листопада.
Карпатия 28. листопада.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавійші пароходи на сьвітї:

Люзітанія, дня 28/10, 18/11 16/12 1910.
Мавританія, 21/10, 11/11. 9/12, 30/12 1911

122

Просимо вписувати ся в члени стоваришеня „Спілка продукцийна“, щоби уможливити введенє єго в житє. Стоваришенє витичило собі таку цїль: Купувати сирі продукти, тії переробляти і яко свій виріб продавати, удержувати склади з сирими продуктами і з своїми виробами в цїли користного їх збуваня; — закладати фабрики для перерібки сирих продуктів і материялів; — засновувати спілки продукцийні і т. п. — Один удїл виносить К 100 —, вписове К5. — Гроші належить посилати на адресу „Народна Торговля“ у Львові на книжочку вкладкову ч. 4000. Статут і заяви приступленя на жаданє висилає **Дирекция**.

Найприступнїйші оферти

Артистична переплетня книжок

Львів, Ринок 10 дім тов. „Просьвіта“

приймає в переплет:

всякого рода наклади.

Книги торговельні і бюрові
Книги церковні, Евангелия.
Книги бібліотечні і т. п.

Сталим відборцям і братствам церковним уділяє кредиту.

Розклад їзди зелїзниць у Львові.

Головний дворець.

Відїзд. рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи		Приїзд рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночни
3·40	8·22*	2·45*	6·05	11·10	Краків	5·50	9·00*	2·00*А	5·48	9·50
—	8·45	2·30*А	7·00*	12·35*	Краків	7·30	10·15	1·30*	8·25*	2·22*
—	—	—	7·30	—	Краків		—	—	—	—
—	—	5·46	—	—	Мшана	—	—	—	7·15	—
—	—	3·50	—	—	Ряшів	—	—	1·10	5·40	—
6·15	10·40	2·18*	8·46	11·13	Підволочиска	7·20	11·55	2·10*	—	10·30
—	—	2·35	8·38*●	—	Красне	—	8·08*●	—	10·10	—
6·0[illegible]	9·15*	2·20*	—	10·48	Чернівцї	8·05	—	2·05*	—	9·34
—	9·37	—	—	2·50*	Чернівцї	—	—	5·52	6·26*	12·05*
—	—	3·05	—	—	Станїславів	—	10·25	—	—	—
—	—	—	6·29	—	Коломия	5·45	—	—	—	—
6·00	10·02Б	1·45	6·50	11·25	Стрий	7·28	11·40	6·45	10·19Б	11·00
7·30	10·02Б	1·45	6·50	—	Лавочне	7·28	11·40	4·25	10·19Б	11·00
7·30	10·02Б	1·45	6·50	11·25	Пустомити	7·28	—	4·25	6·45	10·1[illegible]Б
6·35	9·05	3·40	—	10·40	Самбір	8·00	9·58	1·40	9·00	—
6·35	9·05	2·15А	3·40	10·40	Любінь	8·00	9·58	1·40	9·00	12·45Д
7·35	9·05	—	3·40	-	Сянка	—	9·58	1·40	9·00	—
7·35	—	2·28	7·49	11·35Е	Рави руска	7·33	—	1·26	8·00	—
7·35	—	2·28	—	—	Белзець	—	—	1·26	8·00	—
7·35	—	2·28	7·49	—	Сокаль	7·33	—	1·26	8·00	—
6·06	10·05Г	12·30Г	4·18П	8·20А	Бруховичі	7·00	8·3[illegible]Г	1·26	5·18Г	9·35А
7·22	—	2·503	6·31Г	—	Бруховичі	7·33	11·05Г	1·46Г	7·45П	—
7·35	—	2·28	7·49	11·35Е	Бруховичі	—	—	3·483	8·00	—
8·20	10·25Л	1·35В	3·05Л	6·00	Янів	8·15	1·11Л	4·30	9·25Л	10·00В
8·20	—	—	—	6·00	Явор в	8·15	—	4·30	—	—
5·58	—	—	6·16	—	Підгайцї	—	11·15	—	10·20	—
5·58	—	—	6·16	—	Винники	—	11·15	—	10·20	12·16К
7·50	—	2·50	—	—	Стоянів	—	10·04	—	6·30	—

Підзамче.

Відїзд.						Приїзд.				
6·30	11·01	2·33	9·09	11·33	Підволочиска	7·01	11·3[illegible]	1·55*		10·13
—	—	2·52	8·51*	—	Красне	—	7·49*	—	5·16	—
6·12	—	—	6·30	—	Підгайцї	—	10·54	—	8·52	—
6·12	—	1·30	6·30	10·40К	Винники	7·26	10·54	6·24	9·57	12·00К
8·12	—	—	5·38	—	Стоянів	9·42	—	6·11	9·57	—

Личаків.

Відїзд.						Приїзд.				
6·31	—	—	6·51	—	Підгайцї	—	10·36	—	9·36	—
6·31	—	1·49	6·51	10·59	Винники	7·08	10·36	6·06	9·36	11·43К

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їздить. А від 1/6 до 5/9. Б від 18/5 до 10/9 в неділї і рим.-кат. сьвята. В від 7/5 до 10/9 в неділї і рим.-кат. сьвята. Г від 1/6 до 31/8 щоденно. Д від 14/5 до 10/9 в неділї і рим.-кат. сьвята. Е лише в неділї. З від 1/6 до 30/9 щоденно. К в суботи і неділї. Л від 1/5 до 30/9 щоденно. Н від 1/6 до 31/8 в неділї і сьвята П від 10/5 до 30/9 щоденно.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук**.

З друкарнї В. А. Шийковского

KUL BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA